

Gmina Gminy i Miasta Koziegłowy
42-350 KOZIEGŁOWY
ul. Pl. Moniuszki 14
woj. śląskie

Opinia do projektu budżetu na rok 2012

Załącznik nr 35 do protokołu
Nr XV/2011 Rady G i M
Koziegłowy z dnia 29.12.2011

Przekazana nam opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej na temat przyszłego budżetu nie odnosi się do celowości wydatków, jakie chcemy ponieść w roku 2012, ani do tego skąd weźmiemy na nie pieniądze. Również kryteria oceny, jakie stosuje RIO nie są nadmiernie rygorystyczne, bo pozwalają zaciągać samorządom spore długi sięgające nawet 60 % swoich dochodów. Widać z tego, że łatwo jest uzyskać pozytywną opinię o budżecie i niewiele trudniej napisać jakiś budżet, nawet wtedy, kiedy towarzyszy mu długa lista oczekiwań mieszkańców. Coraz częściej jednak ta nowa lista oczekiwań, a nawet ta stara jest zapisywana na „koncie kredytowym” zaplanowanego deficytu.

Demokracja uznała, że to nasz problem, czyli Rady i jej Komisji, jakim sposobem zapewnimy równowagę finansową Gminy na rok następny i kolejne lata.

Komisja Gospodarki i Finansów analizując projekt budżetu na rok 2012 w dniach: 22 i 29 listopada oraz 20 i 28 grudnia 2011 r. sformułowała wiele konkretnych wniosków, które jednak nie tyle są gotowymi rozwiązaniami na dziś, co wskazaniem obszarów do dalszej dyskusji nad budżetem i jego zmianami w ciągu roku. W tym skierowanym do Rady materiale mówimy o potrzebie racjonalizacji wydatków w samej Radzie, Urzędzie Gminy, Strażach Pożarnych, Szkołach Publicznych, Opiece Społecznej i kilku pozostałych działach. Dyskusja nad tym materiałem w ciągu roku powinna doprowadzić do powstania Gminnego Programu Racjonalizacji Dochodów i Wydatków.

Są dwie poważne przyczyny, dla których takie działania stają się koniecznością. Pierwsza nazwijmy ją „ostrzegawcza” to taka, że już dziś posiadamy obciążenie kredytowe dla przyszłorocznego budżetu, a druga to taka, że nadal chcemy realizować istotne inwestycje na terenie Gminy Koziegłowy.

Uważamy, bowiem że najlepszym rozwiązaniem trudniejszej sytuacji finansowej Gminy jest wzrost jej dochodów. Wnioskujemy, więc o stałą aktywność podległych jednostek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, jednak nie wszystkich, a szczególnie takich, które można nazwać tylko papierową promocją. Wszędzie gdzie można pozyskiwać takie środki, nasze wnioski powinny uwzględniać jak największy efekt rzeczowy, trwały i mierzalny. Środki zewnętrzne powinny także trafiać do opieki społecznej, przed drzwiami, której kolejka oczekujących pewnie się wydłuży.

Przy pogorszonej prognozie ekonomicznej wnioskujemy też o pełniejszą inwentaryzację mienia komunalnego (czytaj ugorów) i takie sklasyfikowanie jego składników, aby wykazać te nieprzydatne w planowaniu gminnym i skierować je do dalszego obrotu.

Podsumowując Komisja, uznaje, że projekt przedstawionego budżetu na rok 2012 spełnia kryteria prawne i jest zrównoważony ~~deficytem budżetowym w dopuszczalnej i bezpiecznej wysokości~~. Z tych powodów rekomendujemy go Radzie o przyjęcie w głosowaniu.

Wnioski szczegółowe

Wstęp

Prognozy finansowe Gminy Koziegłowy na rok 2012, składające się na konstrukcję przyszłego budżetu wskazują na spowolnienie inwestycyjne, a i tak za cenę kilkumilionowego kredytu na pokrycie deficytu w tych wydatkach. Zmienia się też praktyka ostatnich lat, kiedy wydatki bieżące i inwestycyjne planowano z niewielkim przeszacowaniem, na praktykę odwrotną w kierunku niedoszacowania. Zabieg ten w praktyce polega na zmniejszeniu o 10% kwot podległym jednostkom, jednak bez pewności, że w ciągu roku wiele z tych niedoszacowanych wydatków nie upomni się o korektę. Mogą też powstać wymierne szkody z takiego wdrożenia np. w gospodarce komunalnej, gdzie przy użyciu własnego wykonawstwa ZUK nakłady przynosiły zwielokrotniony efekt rzeczowy.

Podwyższa się w tej samej proporcji podatki i to jest sposób Gminy na wzrost dochodów własnych. Również i tu nie wiemy czy wzrosną, bo nie wiemy wszystkiego o stanie naszej gospodarki krajowej i europejskiej. To w ostatnich dniach grudnia powstają deficyty samorządów. Dzisiaj ich skala nie jest znana nawet Ministerstwu Finansów

W ostatnich dniach powiało optymizmem, kiedy to GUS poinformował o zwiększonych wydatkach obywateli w dużych sieciach handlowych, ale inna analiza tego samego zjawiska mówi zupełnie coś innego, że to tylko gorączkowe poszukiwanie tańszych produktów i nie świadczy o zasobności obywateli, a wręcz przeciwnie.

Kryzys nienazwany po imieniu i odkładany na później, dziś wywołuje nakazy ministerialne, aby zadłużenia Gmin nie przekraczały 60 % dochodów, a na spłatę tego zadłużenia nie można było przeznaczyć więcej niż 15 % swoich dochodów. Głównym celem tego skrępowania jest także ograniczenie ogromnego deficytu państwa. Chodzi tu o kwotę 6 mld zł.

Z tych i bardziej przyziemnych powodów, z jakimi boryka się prawie każdy samorząd powinien być wdrożony przez Radę **Gminny Program Racjonalizacji Dochodów i Wydatków**. Jego celem nie będzie już tylko szukanie środków na inwestycje, ale sprostanie bieżącym potrzebom w podstawowym zakresie funkcjonowania.

Komisja Gospodarcza wnioskuję, więc do Burmistrza o dokonanie przeglądu wszystkich dziedzin działalności Gminy, wg działów, stanowisk i funkcji i przygotowanie takich propozycji zmian, które usprawnią zarządzanie Gminą w pogorszonej prognozie.

Oczekujemy również, że Rada nie tylko wdroży ten plan, ale uwzględni oszczędności we własnym funkcjonowaniu. Taki zabieg jest nieodzowny, jeśli chcemy być wiarygodni i wskazywać na potrzebę oszczędności w innych działach. W kilku przypadkach w Polsce, gdzie gminy borykają się z problemem deficytu, wnioskowane jest zawieszenie Rady na rzecz

Zarządu Komisarycznego. Oficjalnym uzasadnieniem tych wniosków jest przyspieszanie zarządzania ku dobremu.

Niektóre wnioski ogólne i szczegółowe

Rozdział 75022 Rady Gmin

Komisja wskazuje na możliwe do osiągnięcia oszczędności poprzez zastosowanie następujących działań:

1. Utrzymanie na niezmiennym poziomie diet radnych do końca kadencji
2. Likwidacja jednej z funkcji wice przewodniczącego Rady, lub powiązanie tych dwóch funkcji z przewodnictwem w Komisji Gospodarki i Polityki Finansowej, oraz Komisji Rozwoju Społecznego.
3. Rezygnacja z podwyższonych diet przez wszystkich wiceprzewodniczących (Rady i Komisji) i zastąpienie ich ryczałtem kwotowym w przypadku rzeczywistego zastępstwa

Rozdział 75023 Urzędy Gmin

Komisja wskazuje na możliwe do osiągnięcia oszczędności poprzez zastosowanie następujących działań:

1. Zmniejszenie zatrudnienia i niektórych wydatków na wynagrodzenia oraz podróże służbowe, tak, aby uzyskane oszczędności przeznaczyć na motywowanie tych stanowisk, które wymiennie wypracowują wzrost finansowy i rzeczowy majątku Gminy. Również zakup sprzętu technicznego, do Zespołu Usług Komunalnych, który może ograniczyć lub zastąpić usługi zewnętrzne.
2. Komisja wnioskuje o szczegółową analizę kosztów i zmiany zarządzania w Gminno Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i Miejsko Gminnym Ośrodku Promocji Kultury, tak, aby większa kwota skierowanych tam środków trafiała do beneficjentów.
3. Dokonanie przeglądu cen na usługi obce np. oprogramowanie, telekomunikację i materiały eksploatacyjne. Komisja wnioskuje o renegotiację umów z tymi dostawcami.
4. Zmian w systemie poprzez wdrożenie procedur w zarządzaniu energią ciepłą. Powołane w Urzędzie Gminy stanowisko do kontroli zgodności wydatków z paragrafami uchwały budżetowej powinno mieć poszerzone kompetencje do kontroli zużycia energii w Urzędzie i podległych placówkach, szczególnie w okresie i porach, kiedy te instytucje nie funkcjonują. Stanowisko to powinno mieć też zmienioną formę zatrudnienia np. czas nieokreślony, tak, aby kontroli można było dokonywać w dowolnej porze. Celem takiego monitoringu byłoby wskazywanie miejsc i sytuacji,

gdzie straty energii są największe. Komisja uważa ponadto, że Gmina powinna przygotować projekt z wnioskiem o środki unijne na wykonanie certyfikatów energetycznych dla swoich budynków. Sprzyja temu pora roku i technika kamer termowizyjnych.

5. Zmian w systemie poprzez wdrożenie procedur w zarządzaniu energią elektryczną. Wzorem wielu samorządów oświetlenie uliczne mogłoby być wyłączone w godzinach od 24 do 4,30. Tak samo obiekty sportowe, fontanna wodna na rynku itp. Oszczędności z tego tytułu powinny służyć dalszej modernizacji oświetlenia ulicznego. Tym bardziej, że obserwujemy tu szybki rozwój tej dziedziny oparty na diodach LED. (*light-emitting diode*). Komisja wnioskuje o renegotiacje umów z tymi dostawcami.

Rozdział 75412 Straże Pożarne

1. Komisja popiera w całości wnioski, jakie przekazała Burmistrzowi i Radzie, Komisja Rozwoju Społecznego. Oczekuje również, że statutowe władze Straży Pożarnych w większym stopniu niż dotychczas skupią się na doskonaleniu swoich struktur organizacyjnych. Nowa struktura mogłaby wynikać z podziału tych jednostek na „operacyjne” i „wspierające” Rola tych drugich nie powinna w żadnym stopniu oznaczać osłabienia aktywności, a wręcz przeciwnie, członkowie tych jednostek powinni uczestniczyć wg uzgodnionych harmonogramów i limitów w dyżurach i akcjach jednostek operacyjnych. Takie doświadczenie i praktyka bojowa powinny się przełożyć na większą niezależność i mobilność jednostek wspierających. Komisja uważa za pilne podjęcie decyzji organizacyjnych, tak, aby stanowisko inspekcyjne ds. ppoż. w Urzędzie Gminy spełniało rolę koordynatora, szkoleniowca i stratega tych działań.

Rozdział 80101 Szkoły Publiczne

Częstą przyczyną zapaści finansowej wielu gmin jest dźwiganie ciężaru przywilejów zapisanych w Karcie Nauczyciela. Mimo wielu prób nowelizacji tej „Karty” nie udało się zlikwidować nawet dodatków mieszkaniowych i uśredniania pensji, które są od dawna anachronizmem i przejawem niesprawiedliwości społecznej. Ten rok to również zagwarantowana podwyżka płac dla nauczycieli o 7 %. Gwarancje dla nauczycieli powstawały najczęściej w PRL-u i miały w tamtych czasach pokrycie w dodrukowanych pieniądzach. Dziś, kiedy są kwotami b. realnymi powodują skutki w innych działach gospodarki np. nadmiernym opodatkowaniem przedsiębiorczości, co zaś ogranicza jej rozwój i wpływy do budżetu. Gminy szukając oszczędności coraz częściej zamykają małe szkoły wzmacniając te większe albo też przekazują te zadania innym podmiotom, niezmuszonym do respektowania przywilejów nauczycielskich. Ustawowych gwarancji zapisanych w „Karcie”

bronią też skutecznie rodzice dzieci z zagrożonych likwidacją szkół. Ci sami rodzice w innych miejscach chcieliby także większych nakładów i rozwiązania innych ważnych problemów w swoim środowisku. Dodatkowym problemem Gminy Koziegłowy jest i to, że wszystkie z tych mało licznych szkół są w bardzo dobrym stanie technicznym. Stało się tak za sprawą poniesionych nakładów w ostatnich latach. Likwidacja ich byłaby, więc stratą choćby poniesionych nakładów. Do dziś nie dokonano też zmiany użytkowania zlikwidowanych placówek z usług oświatowych na bardziej uniwersalne. Trudności z tym związanych doświadczamy obecnie w Markowicach - szkoła i Mysłowie – ośrodek zdrowia. Tu widać jak państwo z ułomnym prawem spowalnia gospodarkę.

Te i inne zależności utrudniają decyzję o likwidacji małych szkół i pogłębiają kryzys finansowy gminy. Samorządy w podobnych sytuacjach sięgają po rozwiązania przejściowe polegające na skierowaniu uczniów z klas czwartych, piątych i szóstych do Zespołów Szkół, zaś klasy młodsze i przedszkola pozostawiają w dotychczasowych okręgach. Trzeba nam dalszych wyliczeń finansowych, aby ocenić, czy rzeczywiście takie rozwiązanie przynosi średnio w gminie jeden milion złotych oszczędności. Odpowiedź na to pytanie i projekty uchwał powinny być przygotowane do połowy lutego przyszłego roku. Trzeba też odpowiedzieć sobie na pytanie, po co nam ten milion złotych? Tu odpowiedź wydaje się być prosta: Ten milion złotych jest pilnie potrzebny choćby na wydatki związane z powołaniem nowych oddziałów przedszkolnych już bez subwencji państwa. Ta nowa oferta albo usługa skierowana na szybszy rozwój intelektualny dzieci wydaje się być racjonalna. Pośrednio również krok w kierunku gospodarki, ponieważ rodzice tych dzieci mogą realizować własne inicjatywy zarabiając na utrzymanie rodziny. Ten społeczny argument usprawiedliwia większą lub mniejszą reorganizację szkół, nawet przy sprzeciwie części naszego społeczeństwa.

Tam gdzie się powiodły takie zmiany słyszymy i takie opinie:

Małe szkoły w naszej gminie dawno zostały zlikwidowane – mówi wójt Michałowicz k. Krakowa, Antoni Rumian. – Mamy tylko trzy zespoły szkół, więc koszty ich utrzymania nie są dramatyczne. Dlatego nie narzekamy też przy przyznawaniu subwencji oświatowej – zaznacza. W Zabierzowie wręcz się cieszą. Dostaliśmy o 390 tys. zł więcej niż wstępnie zakładano. – Koszt utrzymania ucznia jest taki sam. Mamy zwiększoną subwencję ze względu na wzrost liczby uczniów, nauczycieli i na potrzebę wypłacenia im o 7 proc. większych pensji – mówi Piotr Budziak, skarbnik gminy Zabierzów.

Dotacje celowe

W projekcie budżetu na rok 2012 i poprzednich nie planowano dotacji dla Komendy Powiatowej Policji, jednak w ciągu roku i w latach poprzednich, dokonano różnych przesunień i przekazywano takie środki. Komisja proponuje, aby zachować umiar w tego typu wydatkach w roku 2012. Głównym powodem tej zmiany jest niezasobny budżet, ale też brak przekonania, czy środki skierowane do tej instytucji przyniosą jakikolwiek efekt przekładający się na wzrost bezpieczeństwa obywateli naszej gminy.

Dochody

Komisja stoi niezmiennie na stanowisku, że najlepszym rozwiązaniem trudnej sytuacji finansowej Gminy jest wzrost jej dochodów. Wnioskujemy, więc o stałą aktywność podległych jednostek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, jednak nie wszystkich, a szczególnie takich, które można nazwać „papierową promocją gminy”. Wszędzie gdzie można pozyskiwać takie środki, nasze wnioski powinny uwzględniać jak największy efekt materialny, trwały i mierzalny. Za zły przykład w tym działaniu wskazujemy wydanie albumu promującego Gminę z opóźnioną procedurą odzyskania dofinansowania.

Wnioskujemy ponadto o pełniejszą inwentaryzację mienia komunalnego Gminy i takie sklasyfikowanie jego składników, aby wykazać te nieprzydatne w planowaniu gminnym i skierować je do dalszego obrotu.

Uzasadnienie i podsumowanie

Za działaniami jak wyżej przemawia nie tyle opinia kilku członków Komisji, ale logika, która się już dokonała poprzez wzrost opodatkowania naszych obywateli. Jeśli samorząd nie dokona gestu solidarności z własnym społeczeństwem, to szybko utraci mandat reprezentowania tego społeczeństwa.

Leonard Jagoda

29 grudnia 2011